

Kúria végzés

Az ügy száma: Bfv.II.1597/2017/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Katona Sándor a tanács elnöke
. Gimesi Ágnes előadó bíró
. Krecsik Eldoróda bíró

Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. május 3.
Az ügy tárgya: zsarolás büntettének kísérellete
Terhelt(ek) : ... és társa

Első fok: Ózdi Járásbíróság 2015. november 2. napján,
tárgyaláson kelt 6.B.342/2014/71. számú ítélete
Másodfok: Törvényszék 2016. december 15. napján, nyilvános
ülésen kelt 2.Bf.6/2016/30. számú ítélete
Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... I. rendű terhelt meghatalmazott védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a zsarolás büntettének kísérlete miatt ... és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben ... I. rendű terhelt meghatalmazott védője által a terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Ózdi Járásbíróság 6.B.342/2014/71. számú ítéletét és a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.6/2016/30. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Az Ózdi Járásbíróság 2015. november 2. napján megtartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 6.B.342/2014/71. számú ítéletével ... I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett zsarolás büntettének kísérletében [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont].
- [2] Ezért őt - halmazati büntetésül, mint erőszakos többszörös visszaesőt - 9 év szabadságvesztés büntetésre, 9 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani. Rendelkezett az előzetes letartóztatásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásába történő beszámításáról. Kimondta, hogy a I. rendű terhelt nem bocsátható feltételes szabadságra.
- [3] Rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.
- [4] Az ítélettel szemben ... I. rendű terhelt és meghatalmazott védője által bejelentett fellebbezés folytán a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2016. december 15. napján meghozott és jogerőre emelkedett 2.Bf.6/2016/30. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az I. rendű terhelt vonatkozásában a szabadságvesztés büntetés tartamát 7 év 6 hónapra enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét ... I. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.
- [5] A jogerős ítélet történeti tényállása szerint:
- [6] ... I. rendű terhelt és ... II. rendű terhelt élettársak. 2013. augusztus hónapban tanú 2 és élettársa, tanú 1 kölcsönként ... I. rendű vádlottól 10.000 forintot, valamint vásároltak tőle 8 csomag egyenként 1000 forint értékű 40 grammos cigaretta dohányt. A 10.000 forintos kölcsönnel úgy egyeztek meg, hogy a következő hónapban tanú 1 és tanú 2-nek 15.000 forintot kell visszafizetnie ... I. rendű terheltnek, így a sértetteknek összesen 23.000 forint tartozása volt.
- [7] ... I. rendű terhelt a törlesztést meg sem várta, hanem 2013. szeptember 2-án a ... forgalmi rendszámú ... típusú személygépkocsival a sértettek, ... szám alatti házához ment és követelte, hogy tartozásukat adják meg. A sértettek közölték, hogy nem tudják rendezni a tartozást, még nem kapták meg a szeptember havi családi pótlékot. ... I. rendű terhelt ekkor felindult állapotba került és kijelentette, hogy a tartozásuk már 30.000 forint, egyidejűleg megfenyegette a sértetteket, hogy „levagdossa őket, ha nem fizetnek, mivel ő már ölt embert és nem fél a büntetéstől”. tanú 2 sértett a fenyegetéstől megijedt és rendőri intézkedést kért.
- [8] 2013. szeptember 6. napján délután 14 óra 30 perc körüli időben ...

I. rendű és ... II. rendű terheltek a ... forgalmi rendszámú személygépkocsival ismét a sértettek házához mentek és követelték, hogy fizesse nek 30.000 forintot. tanú 1közölte, hogy csak 23.000 forintot hajlandó fizetni, mivel annyi a tartozásuk, de a felajánlott összeget a terheltek nem fogadták el, és a jogtalan követelés megszerzése végett ... I. rendű terhelte felszólította tanú 2-t, hogy „álljon ki vele, most megöli”, ... II. rendű terhelte pedig az élettársa fenyegetésének alátámasztására kijelentette, hogy „baj lesz, ha nem fizetnek”. A fenyegetéstől tanú 2 megremült, ezért elszaladt a helyszínről, mire ... I. rendű terhelte utána futott, s közben azt kiabálta, hogy „állj meg, állj meg megtaposlak.”

- [9] A sértettek a fenyegetés ellenére nem fizettek a terhelteknek, és még aznap feljelentést tettek az Ózdi Rendőrkapitányságon.

II.

- [10] A jogerős ügydöntő határozat ellen ... I. rendű terhelte meghatalmazott védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a 2017. évi XC. törvény 648. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott okból - mely a jelenleg hatályos 1998. évi XIX. törvény Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjával azonos szabályozást tartalmaz - annak érdekében, hogy „a jogerős döntés hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását kérem annak okán, hogy az eljárás bíróságok nem tárták fel a helyes anyagi jogi minősítéséhez szükséges mértéken a cselekmény történeti tényállását, illetve helytelen jogi minősítést alkalmaztak mindkét rendbeli zsarolás büntetettének kísérlete jogi minősítésével az önbíráskodás helyett, egyúttal ez utóbbi elkövetett cselekmény kapcsán az önkéntes elállás és esetleg más bűncselekmény (zaklatás) megvalósulásának háttérét nem vizsgálták”. Másodlagosan - amennyiben a Kúria az ítéleti tényállást megalapozottnak értékeli - az I. rendű terhelte cselekményének megváltoztatása érdekében, az I. rendű terhelte által elkövetett bűncselekmények önbíráskodás büntetettének minősítése és a szabadságvesztés büntetés enyhítése, harmadlagosan a „cselekmény kapcsán a büntethetőséget kizáró ok, az önkéntes elállás miatt az elítélt felmentését”.
- [11] Az I. rendű terhelte meghatalmazott védője a felülvizsgálati indítványban részletesen kifejtette, hogy az eljárás tárgyát képező cselekmények helyes jogi minősítése önbíráskodás büntette, mert az I. rendű terhelte a sértettektől az általuk elismert tartozást követelte vissza, ami így jogos követelésnek minősül és ebből következően a jogtalan haszonszerzésre irányuló szándék megállapítása kizárt.
- [12] A felülvizsgálati indítvány érvelése szerint logikai hibát vétett a járásbíróság - ezzel együtt a rendelkezésre álló bizonyítékokat rögzítő okirattal is ellentétesen hivatkozott - amikor azt állapította meg, hogy az I. rendű terhelte 2013. szeptember 2-án közölte a sértettekkel, hogy a tartozásuk összege „most már 30.000 forint”, mert ez az összeg a sértettek által

elismert tartozás. A felülvizsgálati indítvány érvelése szerint ugyanakkor a sértettek szavahihetősége az eljárás során megkérdőjeleződött, így a tényállás alapját nem képezheti e tanúk vallomása.

- [13] A cselekmény jogi megítélése tekintetében a felülvizsgálati indítvány arra a következtetésre jutott, hogy 2013. szeptember 6. napján „[...] mikor az elítélt nem fogadta el a felajánlott összeget, [...] az önbíráskodástól önként elállt, és a szakértői véleményben kifejtett személyiségjegyei alapján az ezt követő cselekmény már nem a sértett vagyona ellen, hanem »csak« annak személye ellen irányult.” (felülvizsgálati indítvány 4. oldal 8. bekezdés), amit igazol az ítéleti tényállásban rögzített I. rendű terhelti kijelentés „álljon ki vele, most megöli”.
- [14] Az indítványban kifejtettek szerint a sértett feljelentése és I. rendű terhelt első gyanúsítottai vallomása között két hónap telt el. Ezen időtartam alatt ... I. rendű terhelt nem követelte a sértettektől a 30.000 forintot, így a Btk. 16. § (3) bekezdésében meghatározottak alapján önkéntesen elállt az önbíráskodás büntettének elkövetésétől.
- [15] A Legfőbb Ügyészség BF.1486/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, indítványozta, hogy a Kúria az Ózdi Járásbíróság 6.B.342/2014/71. számú ítéletét, valamint a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.6/2016/30. számú ítéletét hatályában tartsa fenn.
- [16] Hivatkozott arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás irányadó, amely alapján kizárt az I. rendű terhelt igényét jogos, vagy jogosnak vélt követelésként értékelni. Az I. rendű terhelt által tanúsított magatartás a sértettekben komoly félelmet váltott ki és ezért rendőri intézkedést kértek. Napokkal később ... I. rendű terhelt ismételten a jogos igényét meghaladó igényt kívánt érvényesíteni élet és testi épség elleni közvetlen fenyegetés útján, amelynek következtében tanú 2sértett a helyszínről elmenekült. A sértettek a cselekmény napján feljelentést tettek.
- [17] Kifejtette, hogy az irányadó tényállás alapján az I. rendű terhelt cselekvőségét nem a lobbanékony természete, hanem a jogtalan haszonszerzési célzat motiválta, aminek nem mond ellent a jogos összeg visszautasítása, ezzel ellentétben az elkövető erőszakos fellépése az I. rendű terhelt szándékának határozottságát erősíti meg.
- [18] Mindezek alapján az alapügyben eljáró bíróságok által megállapított jogi minősítés törvényes és így a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt kettős feltétel egyik elemének hiánya miatt a másik, az alkalmazott joghátrány mértéke már nem vizsgálható.
- [19] ... I. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség indítványára észrevételt tett.
- [20] Érvelése szerint a két cselekményt követő rendőri intézkedésről nem volt tudomása, vele szemben az 1994. évi XXXIV.

törvény 29. §-ában meghatározott rendőri intézkedést nem foganatosítottak.

- [21] Tévesnek tartotta azt a megállapítást, hogy a „fenyegetés komoly félelmet keltett”, mivel a sértettek lakóhelye, lakókörnyezete kizárja annak a reális alapját, hogy ő ott követelődő magatartást tanúsítson. Sérelmezte, hogy a rendőrség nem végzett a helyszínen tanúkutatást, továbbá a felkutatásra sem intézkedtek és ezzel súlyos eljárási hibát vétettek.
- [22] Fenntartotta az alapeljárásban előadott védekezését, valamint az önbíráskodás büntette tekintetében kifejtett álláspontját és az önkéntes elállásra vonatkozó okfejtését.
- [23] A Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen bírálta el.

III.

- [24] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a megtámadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül azzal, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.
- [25] Az I. rendű terhelt meghatalmazott védője a jelenleg még nem hatályos 2017. évi XC. törvény 649. § (1) bekezdés a) és b) pontjában megjelölt felülvizsgálati okra alapította indítványát, mely a jelenleg hatályos 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés a) és b) pontban írt szabályozással tartalmában megegyezik.
- [26] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja felülvizsgálati okként határozza meg, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor. A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.
- [27] A Kúria a felülvizsgálati eljárás során a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében kötve van a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényálláshoz.
- [28] Az alapügyben megállapított tényálláshoz való kötöttség azt is jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok mikénti értékelése nem vizsgálható, a bizonyítékok át-, illetve újraértékelése kizárt.
- [29] Az irányadó tényállás alapján a tartozás tényleges összege 23.000 forint volt, a cselekmény elkövetéskor az I. rendű terhelt a sértettektől 30.000 forintot követelt vissza.
- [30] E tényből - a felülvizsgálati indítványban kifejtett érveléssel ellentétben - egyértelműen megállapítható, hogy a követelés 23.000 forintot meghaladó része jogtalan haszonszerzésre irányult.
- [31] Ha elkövető ugyanazon magatartásával jogos, vagy jogosnak vélt, valamint a jogtalan haszonszerzésre irányuló követelést is

érvényesít, akkor az erőszakos, vagy a sértett fenyegetésére irányuló magatartása az önbíráskodás büntettének és a zsarolás büntettének látszólagos alaki halmazatát valósítja meg és az elkövető cselekménye egységesen zsarolás büntette megállapítására alkalmas.

- [32] A felülvizsgálati indítvány a követelés jogcímének téves megállapításán túlmenően a cselekmény törvénytörő minősítésére vonatkozó álláspontját nem a jogerős ítéletben megállapított tényállásra, hanem a bizonyítékok átértékelése alapján megállapítandó tényállásra alapította, mely a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [33] A Kúria a teljesség érdekében utalni kíván arra, hogy téves a védő azon érvelése, hogy az I. rendű terhelt cselekménye más bűncselekmény, így zaklatás vétségének megállapítását alapozza meg.
- [34] A Btk. 222. § (2) bekezdésében meghatározott zaklatás vétsége célzatos bűncselekmény, az elkövető célja félelemkeltésre irányul, míg az irányadó tényállás alapján az I. rendű terhelt a vagyoni követelése érdekében fejtette ki az elkövetési magatartását, így magatartása e bűncselekmény megállapítását kizárja.
- [35] Így az alapügyben megállapított és így a felülvizsgálat során irányadó tényállás alapján az eljáró bíróságok helyesen minősítették az I. rendű terhelt cselekményét 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett zsarolás büntettének.
- [36] A Kúria rámutat arra, hogy a jogerős ítéletben megállapított büntetés mértékének vitatása a Be. 416. § alapján önmagában - törvénytörő minősítés, illetve büntető anyagi jog más szabálya megsértése hiányában - felülvizsgálatot nem alapoz meg (BH 2012.239.).
- [37] A felülvizsgálati indítvány önkéntes elállásra vonatkozó jogi érvelése téves.
- [38] A 4/2002. BJE jogegységi határozat szerint „a zsarolás bűncselekményének nem teljes (befejezetlen) a kísérlete mindaddig, amíg az erőszakos vagy fenyegető elkövetési magatartás miatt a passzív alany (a sértett) nem kényszerül a tettes akarata szerint valaminek a tevésére, nem tevésére vagy eltűrésére”.
- [39] A 4/2002. BJE jogegységi határozat alapján a terhelt befejezetlen kísérletként valósította meg a terhére rótt két rendbeli zsarolás büntettét, ekként - ha az ítéleti tényállás alátámasztotta volna - az önkéntes elállás megállapításának anyagi jogi akadályja nem lett volna.
- [40] A Btk. 10. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott önkéntes elállás megállapításának feltétele, hogy a tettes a megkezdett bűncselekmény folytatásától külső körülmény kényszerítő befolyása nélkül (önkéntesen) visszalép.
- [41] A zsarolás kizárólag aktív magatartással valósítható meg, így a befejezetlen kísérlettel elállás az elkövetési magatartás nem folytatásában is megnyilvánulhat, így annak passzív alannal történő közlése nem szükséges, elegendő a végleges visszalépés ténye.

- [42] A véglegesség megállapítását nem naptári időszak, hanem az elkövető tudattartama alapozza meg, ennek során az képezi a vizsgálódás tárgyát, hogy az elkövető a bűncselekmény elkövetésének befejezésével - belső motiváció alapján - felhagy.
- [43] A jogerős ügydöntő határozatban megállapított és így a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás alapján az I. rendű terhelt magatartása tekintetében az önkéntes elállás megállapítása kizárt. ... I. rendű terhelt cselekményeit rövid idő alatt - 5 nap - hajtotta végre. Ezen idő alatt a sértettek élete ellen irányuló fenyegetéseket megismételte, a második cselekmény során a sértettek által elismert és megfizetni szándékolt követelés el nem fogadása, majd az élet elleni fenyegetés megismétlése nem ad alapot az önkéntes elállás megállapítására.
- [44] A sértettek mind a két cselekményt követően értesítették a rendőrséget, mivel az I. rendű terhelt fenyegetése komoly félelmet váltott ki belőlük.
- [45] A felülvizsgálati indítvány érvelése szerint az I. rendű terhelt a követelését - a közel két hónappal későbbi - gyanúsítotti meghallgatásáig nem ismételte meg. A jogerős ügydöntő határozat tényállása és a jogerős ítélet indokolásának tényálláson kívüli, de ténymegállapítást tartalmazó és így a tényállás részének tekintendő része nem tartalmaz erre vonatkozó megállapítást (BH 2005.89., BH 2006.392.). A jogerős ítéletben a bizonyítékok értékelése során rögzített tények szerint az I. rendű terhelt a bűncselekmény elkövetését tagadta, a bűncselekmény elkövetési helyszínén nem járt és nem követelt a sértettektől pénzt, így e tényadatok az I. rendű terhelt esetében már önmagukban kizárják a bűncselekmény elkövetésétől - belső motivációból eredő - végleges visszalépés megállapíthatóságát.
- [46] Így az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítására nem a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, ezért a felülvizsgálati indítvány a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottnak sem alapos.
- [47] A terhelt 2018. március 19. napján kelt beadványában a nyomozó hatóság - általa jogszabálysértőnek tartott - eljárási magatartását - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt felülvizsgálati okra hivatkozás nélkül - sérelmezte.
- [48] A teljesség érdekében a Kúria rámutat, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott ún. abszolút eljárási szabálysértéssel került sor. Az I. rendű terhelt a nyomozó hatóság eljárásának törvényességét kifogásolta, így az általa megjelölt eljárási szabálysértés - még valósága esetén - sem alapozza meg e felülvizsgálati ok megállapítását.
- [49] Mindezekre figyelemmel a Kúria ... I. rendű terhelt meghatalmazott védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványban foglaltaknak nem adott helyt, és miután nem észlelt

olyan (más) abszolút eljárási szabálysértést sem, amelyet a Be. 423. § (5) bekezdése értelmében hivatalból vizsgálni köteles, így a megtámadott határozatokat – a Be. 426. §-a értelmében – a Be. 424. § alapján megtartott tanácsülésen hatályában fenntartotta.

[50] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.

[51] A Be. 418. § (3) bekezdése alapján minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, ez alól kivételt képez a Be. 416. § (1) bekezdés e) és g) pontján alapuló felülvizsgálati indítvány. A Be. 421. § (3) bekezdés értelmében a Kúria mellőzheti az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát.

Budapest, 2018. május 3.

. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Lévai Viktória

tisztviselő